

Blauwe Reigerkolonies 1985.

Voor de derde maal in successie zijn door de Vogelwerkgroep Haarlem de Blauwe reigerkolonies geteld die zich in Zuid-Kennemerland bevinden.

De resultaten van deze tellingen worden al sedert een groot aantal jaren landelijk verzameld, waardoor een uniek beeld ontstaat van het verloop van de stand van de Blauwe Reiger in Nederland. Bovendien kunnen deze gegevens nu ook ingebracht worden in het Bijzondere Soorten Project (BSP) van SOVON.

De vaste kolonies in Zuid-Kennemerland worden jaarlijks geteld. Daardoor bestaat wel de kans dat incidentele broedgevallen buiten deze kolonies gemist worden. Door gebruik te maken van telinstructies wordt een zekere standarisatie verkregen, zodat de aantallen nesten tussen de kolonies en tussen verschillende jaren goed vergelijkbaar zijn. De belangrijkste elementen uit de telinstructies zijn (van Huijssteeden 1983):

- minimaal twee tellingen uitvoeren; de eerste eind april/begin mei, de tweede zo laat als de bladontwikkeling dat toelaat.
- liefst met twee tellers simultaan een gebied tellen, eventueel een schetskaartje gebruiken.
- letten op duifachtige nestplattjes van nieuwe broedparen.
- de volgende criteria zijn elk afzonderlijk voldoende voor het meetellen als broedpaar:
  - . verse uitwerpselen, eiresten of voedsel op of onder het nest,
  - . vers takkenmateriaal op het nest.

Het was interessant om na te gaan in hoeverre de blauwe reigerpopulatie beïnvloed zou worden door de vrij strenge winter van 1985. Een tweetal vorstperiodes zorgden er in ieder geval voor dat gedurende langere tijd de binnenwateren vrijwel geheel dichtgevroren waren. Omdat de meeste Nederlandse Blauwe Reigers standvogel zijn, trekken zij niet weg bij vorst. Ze worden daarom afhankelijk van nog open wateren. Tegenwoordig worden ze ook steeds vaker geholpen door de mens die vijvers openhoudt of vis bijvoert.

De tellingen in 1985 gaven de volgende resultaten te zien.

Tabel 1. Aantal broedparen van de Blauwe Reiger per kolonie 1983-1985

Plaats	Kolonie	1983	1984	1985
1. Bennebroek	't Reygerbosch	42	27-30	38
2. Haarlemmerliede	Buitenliede	12	14	14
3. Heenstede	Berkenrode	67	68-71	64-70
4. Heenstede	Bejaardencentrum Kenn.duin	0	0	1
5. Hoofddorp	Hoofddorpse bos	2-3	0	0
6. Velsen	Waterland	62	70	65

185-186 179-185 182-188

Van een achteruitgang als gevolg van een koude winter is geen sprake. Het is juist opvallend hoe stabiel het totaal aantal broedende Blauwe Reigers de afgelopen jaren is in Zuid-Kennemerland. Wel zijn er verschuivingen in aantallen per kolonie. Hierop wordt nog enige nadere toelichting gegeven.

1. Bennebroek - 't Reygersbosch.

In de vorige verslagen van blauwe reigertellingen werd voor de kolonie te Bennebroek als lokatie aangegeven Huis te Bennebroek. Dit is niet geheel juist. De eigenlijke broedkolonie bevindt zich in 't Reygersbosch, een bos langs de Meerweg en de Ringvaart, gelegen achter het bejaardencentrum Huis te Bennebroek. Een ca. 9 ha. groot gedeelte van dit bos is in het najaar van 1985 aangekocht door de provincie (Haarlems Dagblad 27-9-1985) en zal beheerd worden door het Provinciaal Waterleidingbedrijf Noord-Holland (PWN). Na een opknapbeurt zal het gebied open worden gesteld voor publiek. Een klein deel van de kolonie ligt in dit door de provincie aangekochte gedeelte. De hoofdmoot van de kolonie bevindt zich echter op een particulier gedeelte van 't Reygersbosch. Doordat de problemen zoals die in het vorige verslag gemeld werden (van Huijssteeden 1984) inmiddels zijn opgelost, kon er ook dit jaar weer geteld worden met medewerking van de eigenaar. Op 23 april en 6 mei is de kolonie geteld. Op 6 mei werden genoteerd: 32 nesten in 't Reygersbosch. 5 nesten apart van de hoofdkolonie langs de Ringvaart, 1 door storm verwoest nest met 2 dode jongen en 2 onbezette nesten. In totaal telden men toen ook 20 jongen op 14 nesten. Door de eigenaar van het gebied werd op 22 april een geval van kannibalisme gemeld; een jong dat opgegeten werd door een oude vogel. Dit verschijnsel komt wel eens voor bij Blauwe Reigers (Cramp & Simmons 1977 p. 309).

2. Haarlemmerliede - Buitenliede.

Op 25 april werden 17 nesten gevonden, waarvan er echter drie waren waarop geen reigers werden gezien. Op 15 mei waren deze drie nesten zeer klein geworden, waardoor verondersteld mag worden dat deze nesten niet bezet waren. De overige 14 nesten waren in ieder geval wel bezet. Bij het laatste bezoek werden op de grond 3 dode jongen vlak bij elkaar gevonden: één van ± 20 cm. en twee van meer dan 30 cm. lengte. Waarschijnlijk zijn dit slachtoffers van de storm(en) van eind april.

Vermeldenswaard is de aanwezigheid bij de kolonie van 3-4 Aalscholvers, waarvan 1 onvolwassen exemplaar rustend op een tak.

3. Heemstede - Berkenrode.

Deze kolonie is helaas slechts één keer geteld. Op 23 april werden 64 bezette nesten geconstateerd. Bovendien waren er 6 nesten waarvan niet duidelijk was of deze al dan niet bezet waren, zodat de aantalschatting 64-70 broedparen wordt.

4. Heemstede - Bejaardencentrum Kennemerduin.

Leuk was de vondst van een bezet nest bij dit bejaardencentrum. Dit broedpaar moet beschouwd worden als behorend tot de op ongeveer 300 meter afstand gelegen kolonie Berkenrode. Het is bekend dat buiten de hoofdkolonie soms reigers tot broeden kunnen komen op enige afstand van deze moederkolonie en soms zelfs subkolonies vormen.

Deze Blauwe Reiger zat op een nest in een denneboom, dat volgens de tuinman aldaar het jaar ervoor nog bewoond was door een Zwarte Kraai (mondelijke mededeling T. Heidweiller).

6. Velsen - Waterland.

De kolonie is een drietal keren geteld. Op 8 mei werden 65 bezette nesten geteld, alsmede 7 onbezette nesten.

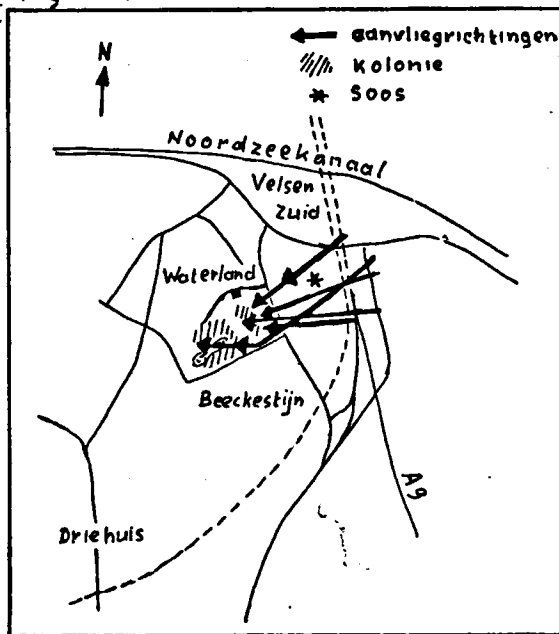
Door sommige waarnemers is ook gelet op vliegbewegingen van Blauwe Reigers van en naar de kolonie. Van maart t/m juni kunnen deze vliegbewegingen goed worden gevolgd. Vooral echter in april en mei, als er veel jongen zijn, wordt er veel af en aan gevlogen. Van de kolonie te Bennebroek is bekend geworden dat gefourageerd wordt in de Ringvaart in de Haarlemmermeerpolder, de weilanden bij de Glip, de Oosteinderpolder onder Bennebroek, maar ook op de weilanden en bij de vijvers van het Reygersbosch zelf.

Bij de kolonie in Haarlemmerliede **Figuur 1.**

is niet speciaal gelet op vliegbewegingen, onder meer door gebrek aan menskracht en het slechte overzicht vanuit de kolonie. Wel zijn in de Zuiderpolder 15 Blauwe Reigers waargenomen, vnl. onvolwassen exemplaren. Mogelijk is er in deze polder, welke binnenkort bebouwd gaat worden, een soos aanwezig.

Tijdens de tellingen in Waterland is aandacht besteed aan vliegbewegingen. **Figuur 1** geeft een beeld van de verzamelde gegevens.

Figuur 1. Aanvliegroutes van Blauwe Reigers in Waterland.

De reigers kwamen allemaal min of meer uit de richting van het recreatiegebied Spaarnwoude. Er is inmiddels echter ook geconstateerd dat er reigers zijn die het Noordzeekanaal oversteken en waarschijnlijk in de Wijkermeerpolder fourageren. Ook is vastgesteld dat er een groot deel van het jaar door reigers gevist wordt bij het sluisencomplex IJmuiden. Het is niet onwaarschijnlijk dat deze vogels afkomstig zijn van de kolonie in Waterland. Opmerkelijk daarbij is dat er met succes gevist wordt aan de buitenzijde van de sluisen, aan zout water dus. Hierop wordt in een volgend verslag nog uitgebreider teruggekomen.

Aan de blauwe reigertellingen hebben in 1985 de volgende personen meegewerkt: Hans Groot, Trini Heidweiller, Erik Maassen, Erwin Robbertz, Harry Vendel, Rolf de Vries en John Weyers.

Eenieder die mee wil doen met deze tellingen of die buiten genoemde kolonies broedende reigers aantreft wordt verzocht contact op te nemen met onderstaand adres.

Literatuur:

- Cramp, S & Simmons, K.E.L. 1977. The birds of the western Palearctic 1 Oxford, London & New York.
- Haarlems Dagblad 27-9-1985. Natuur 'Reygersbosch' mettertijd toegankelijk.
- Huijssteeden, Evert van 1983. Blauwe Reigerkolonie in Zuid-Kennemerland in 1983. Fitis 19: 118-124.
- Huijssteeden, Evert van. 1984 Blauwe Reigerkolonies 1984. Fitis 20: 129-130.

Evert van Huijssteeden
 Rijsstraatweg 333
 2025 DA Haarlem (023-371926)